

Premis Ales a la Cultura

2017

Aquesta publicació recull els discursos pronunciats durant l'acte de lliurament del premi Ales a la Cultura 2017, atorgat a Joan Asin el dia 27 de maig a la sala El Torín d'Olot.

Introducció

3

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

5

Discurs de Joan Asin

14

Intervenció musical

16

Preàmbul

Tots els ciutadans i ciutadanes som agents culturals actius. Tots nosaltres, amb les nostres aportacions diverses, individuals o col·lectives, contribuïm a l'enriquiment del patrimoni cultural comú, i fem indissociable la relació entre ciutat i cultura.

Des de la certesa de la responsabilitat compartida per tots en el creixement de la nostra cultura ciutadana, ens cal el reconeixement a aquelles persones o entitats que s'hagin distingit especialment per la seva trajectòria, les seves actituds, els seus actes o altres mèrits en favor de la cultura local, en el convenciment que ens calen referents i models en els quals emmirallar-nos i als quals retre un homenatge de gratitud.

Disposició

Per això l'Ajuntament d'Olot, a través de l'Institut de Cultura, institueix els premis honorífics Ales a la Cultura.

Justificació

Ales a la Cultura agafa el nom en referència a l'ala que llueixen la bandera, l'escut de la ciutat i l'anagrama de l'Institut de Cultura. Però donar ales a la cultura també simbolitza l'impuls que han aportat a la cultura de la ciutat aquelles persones que reben aquesta distinció. Les ales han estat sempre una expressió de la llibertat, de l'audàcia, de l'obertura, de l'espiritualitat, de la creativitat i de molts altres valors inherents al fet cultural.

Olot, febrer de 2003

Premis **Ales a la Cultura**

L'alcalde d'Olot, Josep Maria Corominas, lliurant la joia que simbolitza el premi de les Ales a la Cultura a Joan Mercader

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

Bona tarda:

Quan la Carme ens va demanar a la Xesca i a mi si volíem fer aquesta glossa, vaig pensar:” Coi, conec en Joan, però des de fa relativament poc temps”. Evidentment, ens hem documentat

per intentar esbrinar què carai feia en Joan quan encara no el coneixíem. Perquè, a part de la versió més anecdòtica o personal, també és important que sapiguem per què en Joan és mereixedor d'aquest reconeixement

que li atorga l'Ajuntament d'Olot.

- En Joan va néixer a Geli-
da el 7 de novembre del 1950.

- Possiblement, la seva afi-
ció a la música li ve del seu avi

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

patern, l'Eduard, jornalero del poble de Sant Jordi de Castelló, que tocava l'acordió d'òïda i solia arreplegar la mainada a estones lliures per fer-los cantar.

- Inicia els estudis de solfeig i piano als 7 anys amb la seva primera professora, Carme Julià, i posteriorment continua els seus estudis musicals d'harmonia, contrapunt i direcció coral al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona.

- Als anys 70, aprofundeix en la recerca del repertori renaixentista. En aquest sentit hi ha una figura clau en la seva formació, Jordi Casas, que l'assessora sobre com interpretar la música d'aquesta època.

- L'any 1983 fa estudis superiors de música a l'Institut

de Musicologia del Consell Superior d'Investigacions Científiques.

- Ha assistit a diversos cursos de direcció coral organitzats per l'Orfeó Lleidatà.

- També perfecciona la tècnica de direcció amb Pierre Caó, Antoni Ros Marbà i Philippe Fournier.

Per tant, hem vist que aquesta fal·lera per la música ja la tenia de petit. Això ho podrien dir les monges de l'escola on estudiava, perquè, quan el perdien de vista, tenien força clar on havien d'anar a buscar-lo: els estava tocant l'orgue. Literalment. També sabem que la mare d'en Joan se li havia de seure al costat per fer-lo estudiar piano, i que si ell veia notes massa complicades, tirava pel dret a cop d'orella a veure si pescava una nota que també hi quedés bé. O quan va fer el ser-

vei militar: si tenia alguna estona lliure, anava a tocar una altra vegada l'orgue a casa dels franciscans de Mallorca. Quina mania amb l'orgue, Joan!

En Joan també té un currículum com a ensenyant, com a pedagog, com a mestre.

Vaig conèixer en Joan tot buscant feina, l'any 1979, i ell m'en va donar: aquell any, en Joan funda i coordina un grup d'especialistes en pedagogia musical, contractats per l'Ajuntament de Martorell, per impartir classes de sensibilització musical a les sis escoles públiques de la població. El projecte, amb un total de més de 900 nens, sis professors i sis responsables de dirigir la coral a cada una de les escoles, va durar tres anys i es va realitzar molts anys abans que el Departament d'Ensenyament preveïés la necessitat de la figura del mestre de música a les escoles de primària.

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

Als anys 80, la música a l'escola era una necessitat, però no pas una realitat. Tampoc hi havia gaires llocs on formar-se com a pedagog, i en Joan va buscar assessorament i formació en l'experiència que el músic Àngel Recasens havia cultivat a les escoles de Vilaseca Salou, amb uns resultats excel·lents, sobretot en el camp de la veu i del cant coral.

Vaig formar part del grup només el primer any i aquell curs al grup només érem tres: en Joan de coordinador i la Carme i jo d'especialistes de música. Va ser un any de treball intens, d'il·lusions i de projectes, d'hores i hores de debat i de conversa a la vostra cosa de Sant Esteve ses Rovires.

També cal esmentar el projecte d'investigació, presentat per en Joan l'any 1980 al Ministeri d'Educació i Ciència, el qual fou seleccionat i becat per desenvolupar un estudi sobre la importància i la incidència positiva de la música en l'aprenentatge de la llengua i les matemàtiques.

Durant els anys 1996 i 1997 imparteix classes de composició musical de bandes sonores per a produccions audiovisuals a l'Escola d'Art d'Olot. Aquell treball de curs va obtenir el premi Los Laudos, edició 1996.

A l'octubre del 2003, dirigeix el conjunt instrumental d'Harmonia Escola de Música, d'Olot, i és professor d'aquesta Escola i, amb el suport de la seva directora, la Mercè Valls, tramita el títol de professor d'escola de música que la Generalitat atorgava a aquells músics que podien acreditar una trajectòria musical que avalés la formació i capacitació per ensenyar música. Segurament és el títol que li ha fet més il·lusió aconseguir.

No podem tancar aquest apartat sense referir-nos al gran coneixement i mestratge que en Joan té de la veu humana i del cant. Coneixement que sempre ha posat, humilment, al servei de tothom qui el pogués necessitar: quants de nosaltres, cantaires, no hem vingut a casa vostra a buscar ajuda per millorar la veu i per treballar aquell repertori vocal que no sabíem afrontar!

En Joan és una persona molt persistent. Un exemple que ho il·lustra amb claredat és que va tirar endavant sí o sí el projecte del concert *Jesucrist Superstar* i *Els Beatles* amb la Coral Arts Nova i la Coral de Gavà. Penseu que per fer-ho no disposava de cap partitura! Va estar dos anys fent-les ell mateix, traient-les instrument per instrument i veu a veu escoltant-ne les gravacions.

El primer grup musical que va muntar es deia Tierra de Nadie.

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

Per fer-ho, va aprendre a tocar tots els instruments i, un cop fet, va ensenyar a la resta de components a tocar-los. I ho feien tan bé que fins i tot van participar en un concurs, on també figurava el conegut Luís Aguilé. Però el més curiós d'aquest concurs és que li va plagiar una cançó composta per en Joan i que a partir de llavors va formar part del repertori d'Aguilé! De tota manera, Joan, si haguessis fet duet amb ell, t'hauries hagut de posar una d'aquelles horribles corbates que li arribaven fins als genolls. Sort que no va passar!

En Joan sempre ha tingut clar que no havia de ser un esclau de la tecnologia per aconseguir els seus objectius, sinó que els mitjans havien d'estar al seu servei per arribar on volia. És un autodidacte nat. Quan va venir a viure a Olot el 1991, va muntar a casa seva un estudi d'enregistrament i so per dedicar-se a

compondre música per a diverses produccions de vídeo i per a anuncis de TV.

I tampoc té gaires manies per prescindir de les coses o estris que considera que ja són obsolets. Em sembla que algun piano ha volat de casa seva i ha estat substituït per un teclat més modern i amb més prestacions. I tampoc té gaires miraments per posar a la seva disposició elements tècnics innovadors, com va passar amb els primers ordinadors portàtils que van sortir a la venda. Li va faltar temps per pensar com utilitzar-los per millorar la seva composició musical.

Ara parlaré del llegat musical d'en Joan, en el qual destaca la seva tasca de director de cors, però no només això. Un llegat que no està conclòs, que dia a dia es va ampliant i que esperem que tardi molts anys a completar-se.

Tota una vida dedicada tossudament a la música, en un temps difícil en què aquest art és poc reconegut, sabent que tot allò que t'apassiona no et porta el pa a taula... Què has aconseguit, Joan?

D'entrada: unes "Ales a la cultura, unes ales a la música que ja voldríem tots!

Pots imaginar-te per un moment comptant totes les persones que has fet cantar? I, encara més, tots aquells que han escoltat els teus concerts i has fet emocionar?

Aquest és un llegat immens i d'un valor incalculable.

Però si ens fixem en dades numèriques, en Joan ha estat el fundador de quatre corals, dues de les quals, per sort, encara dirigeix. La primera, la coral de veus mixtes Grup d'Amics de la Polifonia de Gelida, i després la Coral Ars Nova de Martorell, que va dirigir durant 14 anys i

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

que encara ara segueix activa.

Però el primer cor que va dirigir en Joan va ser el Cor Clavé de Sant Llorens d'Hortons, des del 1967 fins al 1970. Per tant, aquest any 2017 en Joan fa 50 anys com a director de cors.

Ha estat també cantaire del la Coral Crosca i director de la Coral Polifònica de Girona, molt vinculada a les corals olotines.

Amant dels reptes, de la innovació, en Joan tant ha treballat i divulgat petites peces –grans tresors (algunes inèdites, d'autors propers com Joan Cerarols i d'altres compositors gironins), com s'ha enfrontat a obres de gran complexitat, obres amb majúscules, algunes amb intervenció de solistes vocals i amb acompanyament orquestral. Puc mencionar-ne una llarga llista, però sobretot he d'esmentar el *Rèquiem* de Mozart. M'atreveixo

a dir que la direcció del *Rèquiem*, una fita i un repte personal molt importants per a en Joan, marca un abans i un després en la seva tasca de direcció.

En Joan també ha arranjat multitud de peces a fi d'adaptar-les a les necessitats dels grups corals que les havien d'interpretar.

També s'ha implicat en la faceta de compositor amb peces com *El dia va marxant* o *M'aturaré un instant*, i en la composició de bandes sonores per a produccions audiovisuals o obres més recents com *Són en nosaltres* i *Obrir-se*, aquesta última amb lletra del també olotí Ignasi Rubió.

L'any 2003 en Joan va fundar la Coral Juvenil Gaia per iniciativa, i sota l'auspici, de Mercè Valls, directora d'Harmonia Escola de Música.

Des de llavors, i llevat d'un

parèntesi de 3 anys, en Joan dirigeix aquesta Coral.

Veient els resultats, i amb això no vull dir només els concerts, sinó també les emocions que ens has fet sentir, l'entusiasme que encomanes, la satisfacció que provoques als pares i mares de les cantaires (i sobretot als avis!), la motivació, implicació i responsabilitat que aconseguixes generar a les cantaires,... veient tot això, sé, perquè així m'ho han fet saber, que aconseguixes una cosa molt important per a nosaltres, els pares: el nostre agraïment, suport i reconeixement incondicional a la teva bona feina.

I endinsant-nos en el seu plantejament, una de les coses més importants que en Joan vol consolidar a la Coral Gaia és una pedrera de bones cantaires: la formació de cada component amb una base teòrica clàssica per així

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

poder interpretar qualsevol peça musical de qualsevol estil. No es tracta només de cantar cançons. Es tracta de fer-ho amb harmonia i seguint les pautes clàssiques del cant. Això ens ha permès, des de fa 2 anys, haver pogut gaudir de dos concerts espectaculars que han fet viure la música als joves cantaires d'una manera molt apassionant i amb plantejaments gairebé professionals: *Wait in Line* l'any 2015, i *Black is not Enough*, l'any 2016.

Però, a part d'això, a partir d'aquest any, en Joan ens vol deixar un altre llegat petitet que es diu Coral Infantil Gaia, i que sens dubte posa una altra llavor per poder ser una gran oportunitat per als joves de 6 a 12 anys d'entrar d'una manera amena i divertida en el món de la música. I per fer la quadratura del cercle, hi ha posat al capdavant cantaires de la Coral Juvenil Gaia, perquè, tot i que ja pensa en la seva

successió, li posarem una clàusula de rescissió prou elevada com perquè s'ho repensi moltes vegades abans de marxar.

Un paio negat per la música i per cantar com jo, col·laborant amb una persona amb un currículum musical com el teu, confirma que el teu mèrit, a part de ser un gran coneixedor i divulgador de la música, és motivar les persones que tens al costat, hi entenquin o no, de música. Tot i que de vegades, quan hem de revisar pressupostos, més d'una vegada t'he de dir: "Ei, no intentis motivar-me tant, que no ho aconseguiràs!"

Fer un *brainstorming* o pluja d'idees amb en Joan és un risc molt elevat. De tota manera, el risc mesurat, i fins i tot un pèl agosarat, és, sens dubte, el punt que separa la monotonia i la conformitat, de l'èxit. De manera que aquest punt de rauxa que tens és el que fa que s'aconse-

gueixin molts objectius de vegades impensables.

Però, a part d'aquests riscos, que jo almenys estic encantat d'assumir, es fa molt fàcil d'organitzar activitats amb tu. M'entusiasma la tranquil·litat que mostres i encomanes quan les coses sembla que es compliquen. Com, per exemple, els dies que tenim concert. Tots el membres de la Junta de la Coral Gaia estem una mica acollonits unes hores abans dels concerts. Llavors és quan actues de debò. I com controles els nervis. Ho tens molt clar: dius que ja saps que tots els cantaires de la Coral Gaia ho faran a la perfecció.

Vaig entendre què suposa per a en Joan el seu compromís i autoexigència amb la música durant la primera reunió de pares i mares de la Coral Gaia a la qual vaig assistir. Jo només el coneixia com el director de la Gaia, de la Cantabile i de la Polifòni-

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

ca... I què va passar? Doncs que, per recomanació mèdica, li van aconsellar que moderés la seva activitat (Jo sempre li dic que això de ser jubilat ho té mal entès...). I ens havia de dir a la reunió que no podia seguir dirigint la Coral Gaia. Encara ara em fa cosa recordar aquell moment. Quin patir! Tot i que quan vol afina com un rossinyol, sobretot quan fa falsets, van ser un seguit de galls, d'incomprensions vocals, de falta d'aire, de vocalització... En fi, un desastre! No em vaig assabentar de res! Bé, d'una cosa sí: del profund sentiment de tristesa que li provocava el fet d'haver d'abandonar la direcció de la Coral Gaia. Entre plors, sanglots i llàgrimes, vam veure la infinita pena que li suposava prendre aquella decisió. De tota manera, vam tenir la sort de recuperar-lo.

I per acabar de definir una mica els seus trets personals, penso

que en Joan, en el fons, és un nen. De fet, penso que les persones adultes que són bones en determinats aspectes són nens. Quan tenen mentalitat de nen és quan tenen creativitat, quan no es deixen imbuir per determinats *inputs* externs que poden distorsionar la seva imaginació. Van a la seva. Com l'Asín. Però, en el cas d'en Joan, anar a la seva no vol dir fer les coses sol. Ell vol encomanar el seu entusiasme a les persones del seu voltant. I com que té els coneixements per tirar-les endavant, fa que els altres ens hi afegim il·lusionats.

El Cantabile Cor de Cambra és ja el cor que en Joan ha dirigit durant més temps i sense interrupció: enguany celebrem el 20è aniversari.

Són tantes les coses que es poden dir amb 20 anys d'història!

Recordo com si fos avui amb

quina intensitat et demanava, Joan, que formessis un grup coral nou. Sort que no només per a mi cantar era una necessitat, també ho era per a tu dirigir i tenir a les mans el motlle d'una nova formació coral. Ens iniciàrem a l'octubre del 1997, però no va ser fins al maig del 1999, a l'església romànica de Sant Joan les Fonts, que vam fer el primer concert.

Preparant aquesta glossa he fet una llista –llarguíssima– d'obres treballades i concerts fets i, encara que és una temptació, no parlaré d'això.

Cantar amb tu durant tot aquest temps -i puc dir amb orgull que hi sóc des del primer dia- ha estat molt més que una experiència intensa.

Què destacaria?

- Les hores de preparació i

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

treball de cada peça -petita o llarga- que hem interpretat. Una anàlisi i un estudi exhaustius que ens han conduït a una interpretació acurada.

- L'exigència, primer per a tu mateix per després poder-la demanar als cantaires: que estudiem, que col·loquem la veu, que mirem el director, que ens concentrem, que ens escoltem...

- Mai no has deixat que els cantaires ens repengéssim en el cofoisme. Sempre ens has portat al límit de les nostres possibilitats, o més enllà. Encarregant-te gairebé de tot, fins i tot amb la incredulitat d'alguns a les espatlles, has tirat endavant projectes i reptes que ens han fet avançar, ens han fet aprendre i millorar.

- La teva tenacitat, doncs, però també la fe i la confiança

en tu mateix, en nosaltres, els cantaires, i en el projecte.

- La teva rauxa, el teu entusiasme, la teva gosadia, que a vegades a més d'un ens han espantat i ens hauríem fet enrere..., però t'hem seguit, hem continuat i ho hem aconseguit.

- El teu tacte, la teva discreció, l'afecte que ens has mostrat i ens mostres. Fas ben teva la frase que si no s'estima no s'arriba i, per tant, no es comunica.

- La teva musicalitat, la teva sensibilitat, el teu mestratge ens han ensenyat que, quan cantem junts, no només interpretem, sinó que s'estableix una comunió i una complicitat entre els membres del cor que fan que la música arribi al públic i esdevingui un acte realment comunicatiu.

I acabo donant-te les gràcies en

nom de tots els cantaires per tot el que he dit, i perquè JUNTS –i això en majúscules- hem fet música, hem viscut la música i aquesta ens ha alimentat i ens ha fet més bons.

Potser sí, Joan i Carme, que sóc culpable d'haver-vos mostrat i fet conèixer la Garrotxa, i de ben segur que aquesta terra és la responsable d'haver-vos fascinat i seduït. Però és vostre el coratge de fer un gir a la vostra vida i venir a viure a Olot, de començar de nou i d'integrar-vos plenament en la vida cultural i musical de la ciutat, la qual, ara, Joan, et fa un homenatge lliurant-te aquestes Ales a la cultura de les quals ets total mereixedor.

Quan fa que ens coneixem, Joan? Quatre o cinc anys? Pot semblar poc temps, però és el que és, i déu-n'hi-do les coses que hem muntat, que hem patit, per què hem lluitat. I, sobretot,

Glossa de Francesca Fluvià i Albert Riubrugent

2017

les que ens han divertit. Ah! I les abraçades al final dels concerts. D'això n'és testimoni la Georgina. Això ens fa omplir la nostra motxilla particular.

Sabent que parlo per boca de tots els qui d'alguna manera tenim relació amb tu i amb la Carme, voldria dir-te tres coses:

- Gràcies per fer que Olot sigui una mica més "coral".

- Gràcies per fer-nos participants de la vostra amistat.

- Gràcies per engrescar nens i nenes d'edats tan menudes com els que tenim a la Coral **Infantil** Gaia; per mantenir motivades les cantaires de la Coral **Juvenil** Gaia, i per fer-nos gaudir de les veus més consolidades de la Coral Cantabile.

De tota manera, aquest agraïment és alhora també un desig

per a nosaltres. Esperem continuar gaudint de la teva passió per la música, la teva professionalitat, motivació, il·lusió i amistat. A nosaltres sempre ens tindràs al teu costat.

Gràcies, Joan.

Francesca Fluvià i
Albert Riubrugent

Si ara estiguessin els meus dos nets aquí dalt amb mi (tenen 3 i 2 anys i mig) sabeu que dirien...
Avi, quanta gent!!

I jo el que dic es que és molt emocionant veure-ho-s a tots vosaltres fent-me costat en aquest dia tant especial, veure a persones que estimo, aprecio i respecto.
Com diu un bon amic meu: Grà-

cies, moltes gràcies, moltíssimes gràcies!

Així podria començar i acabar les meves paraules, perquè de fet, tot es podria resumeix en unes "gràcies" molt sinceres. Bé, però com que suposo que espereu que sigui una mica més extens....

Fins ara heu estat parlant de mi, doncs crec que és el moment de

parlar de vosaltres i ho voldria fer amb paraules d'agraïment i reconeixement.

En primer lloc Agrair al consistori i en especial a en Pep la consideració que em feu com a olotí, jo m'hi sento, estimo aquesta terra, la seva gent, i el que mi considereu, m'honora i també al haver cregut que podria ser me-

reixedor d'aquesta distinció.

Agrair a la meva família, i en especial a la meva mare, la meva esposa, filles pel seu suport i paciència que sempre han tingut. També a la resta de la meva extensa família que sempre m'han fet costat.

Voldria fer palès el meu agraïment als meus professors, amics i companys de vida que sempre han cregut i donat suport en tot el que feia, i a molts de vosaltres que avui m'acompanyeu i d'altres que han estat referents en el meu creixement personal i musical

Algú durant aquest dies m'ha preguntat que significaven per a mi aquestes ales.

Malgrat la ornitologia no sigui el meu fort, i fent una petita dissecció, veiem quines són dues de les parts més importants d'una ala. D'una manera molt esquemàtica i, si voleu gents científica, primer

hi tenim el ossos que van units al cos de l'au i després les plomes. Bé això en el cas de les plomes d'una au. I les meves?, doncs les meves també tenen un ossos, uns de molt especials, tu Carme i vosaltres Neus i Núria, que amb el vostre sacrifici i esforç permeteu que les plomes creixin i estiguin en el seu lloc.

I les plomes? Les plomes sou els cantaires, que feu possible el vol de la il·lusió i gaudi per la música. Si, els cantaires, les joves plomes (les meves estimades nenes i nens del cor Gaia) i les plomes grans i consolidades (els meus estimats companys i companyes del Cantabile) i totes les altres plomes de les corals anteriors que han anat mudant (Amics de la Polifonia, Ars Nova i Capella Polifònica). Perquè les ales canvien de plomes, però totes deixen empremta.

Amb això vull dir que, jo sol no podria fer res i que, veritablement, vosaltres sou els autèntics

protagonistes. Sense les plomes no podria volar, i aquest vol que fem plegats és un autèntic regal a la nostra sensibilitat.

L'ocell, arribarà un dia, que no podrà fer més volades i, si ha sabut compartir, animà i esperonar, de segur que altres ocells recolliran aquestes magnífiques ales per a seguir volant i gaudint de la música i la companyia, que el nostre esperit sabrà valorar.

De totes maneres, aquest ocell encara te força per fer més volades i propostes per compartir.....

Permeteu-me que acabi amb una frase que, no se si es meva, però, si no, m'ha l'he apropiat

“Estima el que facis i a les persones amb les qui ho facis”

Moltes gràcies!

Joan Asin

Intervenció musical

2017

CANTABILE COR DE CAMBRA

Lullaby (Edward Elgar, 1857-1934)

Ziegeunerlieder - Dues *Cançons gitanes* (Johannes Brahms, 1833-1897)

COR JUVENIL GAIA

Quan tot s'enlaira (Txarango)

Mush up

CORAL CROSCAT

De donde venís amores (Juan Vásquez, 1500-1560)

Menta i farigola (Eduard Toldrà, 1895-1962)

CANTABILE COR DE CAMBRA, COR JUVENIL GAIA I CORAL CROSCAT

Quan el dia va marxant (Joan Asin)

El guardó: una joia disseny de l'artista Imma Vinyals.

Olot, 2017

Edita:

© dels textos: els
autors respectius

© de l'edició: ICCO

Fotografies interior:
Martí Albesa

Fotografia guardó:
Roger Ortiga

Fotografia coberta:
Marcel Prades

